

Паниум — Он жеті саны

Зат пен көрініс: Даниялдың пайғамбарлықтың екі желісі және Аяның мөрінің ашылуы

Jeff Pippenger
2026-02-22

2020 жылғы 18 шілдеде жүз қырық төрт мыңның қозғалысының алғашқы түңілуі келді. Ол Даниял кітабының он бірінші тарауының қырықыншы аятының «жасырын тарихы» аясында орын алды. Бұл түңілу сол «жасырын тарихтың» едәуір ілгері кезеңінде болды — ол тарих 1989 жылы Кеңес Одағының күйреуінен басталған еді. Қырық бірінші аят Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заңды бейнелейді, сол заң осы тараудың он алтыншы аятында да көрсетілген. 2023 жылы қырықыншы аяттың «жасырын тарихын» құрайтын ақиқаттардың «мөрінің ашылуы» Даниялдың он екінші тарауында баяндалған. Оныншыдан он екінші тарауға дейінгі тараулар — бір аяның өзі, әрі сол аян Даниялдың «даналыларды» бейнелейтінін көрсетуден басталады; олар пайғамбарлықтың ішкі де, сыртқы да хабарларын түсінеді, бұл жерде олар «сол нәрсе» және «аян» ретінде бейнеленген.

Парсы патшасы Кирдің үшінші жылында Белтешазар деп аталған Даниялға бір нәрсе аян етілді; және ол нәрсе шын еді, бірақ белгіленген уақыты ұзақ болатын; әрі ол сол нәрсені түсінді, және аяның мәнін ұқты. Даниял 10:1.

Екі аян

«Нәрсе» мен «аян» пайғамбарлықтың ішкі және сыртқы аяндарын білдіреді, ал Даниял екеуін де түсінетін халықты бейнелейді, өйткені оныншы тарауда «нәрсе» де, «аян» да Даниялға «ашылды». Осы тарауда, жиырма екінші күні, киелі үйдегі Мәсіхтің аяны Даниялға «ашылды». «Нәрсе» деп аударылған еврей сөзі тоғызыншы тарауда «іс» деп аударылған, әрі ол жерде де «аянмен» байланысты түрде берілген.

Сенің жалбарынуларыңның басында-ақ әмір шықты, ал мен саған білдіру үшін келдім; өйткені сен аса сүйіктісің; сондықтан бұл істі ұғын да, аянды пайымда. Даниял 9:23.

Оныншы тараудағы “нәрсе” деген сөз тоғызыншы тараудың жиырма үшінші аятында “іс” деп аударылған сол сөздің өзі. Даниялдың оннан он екіге дейінгі тараулардағы соңғы аянында он бірінші тараудағы “нәрсе” де, оныншы тараудағы “іс” те екеуі де “аянмен” байланысты. “Аян” деген сөз — еврей тіліндегі “mareh” сөзі, оның мағынасы — “көрініс”. Даниял өз кітабында екі “аянды” айқындайды, бірақ сол екі “аянның” бірі әуелде әйел тегі тұлғасында, содан кейін тағы да ер тегі тұлғасында беріледі. Даниял оныншы тараудың бірінші аятында “көріністің” аянын, сондай-ақ “істі” немесе “нәрсені” түсінетіндерді сипаттайды. Сегізінші тарауда Даниял бір-бірімен байланысқан екі “аянды” айқындайды. Ағылшын тіліндегі мәтінде осы тарауда “vision” сөзі сегіз рет кездеседі, әрі “vision” деп аударылған еврей сөздерінің бірі — “mareh”, ал екіншісі — “chazon”. Mareh — “көрініс” дегенді, ал chazon — “түс, аян немесе сәуегейлік сөз” дегенді білдіреді. Сегізінші тараудың

мәнмәтіні “march” сөзі “vision” деп аударылғанда, оның “Мәсіхтің көрінісін” білдіретінін анық көрсетеді.

Мысал ретінде, бұл Даниял 8:14-тегі «march», яғни «көрініс аяны» болып табылады; оның мәні — 1844 жылғы 22 қазанда Мәсіх кенеттен ғибадатханада Малахи кітабының үшінші тарауындағы Келісімнің Хабаршысы туралы пайғамбарлықтың орындалуы ретінде көрінетін еді; бұл жайында Уайт апай оның 1844 жылғы 22 қазанда орындалғанын айтқан. Уайт апай Аян кітабының оныншы тарауында түсіп келіп, бір аяғын құрлыққа, бір аяғын теңізге қойған періштенің «Иса Мәсіхтен кем тұлға емес» екенін айқындағанда, ол Мәсіх көрінетін пайғамбарлықтағы бір межені көрсеткен еді. Бұл — Оның көптеген көрінулерінің бірі. Яһуданың хатына сәйкес, Ол Мұсаның қайта тірілуі кезінде де көрінді. Сол жерде Ол бас періште Михаил ретінде көрінді, бірақ соған қарамастан бұл пайғамбарлық көріну болды. Сегізінші тараудағы march аяны да өз мағынасына сәйкес «көріну» деп аударылады.

Сонда мен, яғни Даниял, сол аянды көріп, оның мағынасын түсінуге ұмтылғанымда, міне, алдымда адам кейпіндегі біреу тұрды. Даниял 8:15.

Мұндағы мәнмәтіннен “адам кейпіне ұқсаған” сол періштенің Жәбірейіл екені анық көрінеді, ал “кейіп” деген сөз — march, яғни Мәсіхтің көрініс аянының кейпі; өйткені Мәсіх бас періште Михаил арқылы да, Аян кітабының оныншы тарауындағы құдіретті періште арқылы да бейнеленетіні сияқты, пайғамбарлық тұрғыдан Мәсіх періштелердің, тіпті адамдардың да рәміздерімен өзара алмастырылып қолданыла алады. Аяттағы Жәбірейіл болсын, не Аяның оныншы тарауындағы Мәсіх болсын, не бас періште Михаил ретіндегі бейнесі болсын — олардың әрқайсысы бір хабарды білдіреді; сондықтан Уайт қарындас Аян кітабындағы періштелерді өздері бейнелейтін хабармен де, сол періштелер білдіретін хабарды жариялайтын адамдармен де салыстырады. Бұл ақиқаттың маңыздылығы соншалық, Аян кітабының бірінші тарауының алғашқы үш аятының өзінде-ақ — яғни “уақыт жақын” болғандықтан, сынақ мерзімі жабылардың алдында, Иса Мәсіхтің Аянының мөрі ашылатынын жариялайтын осы үш аятта — Құдайдан адамға дейінгі байланыс үдерісі арнайы түрде айқындалып көрсетілген: хабар Әкеден шығады, Сосынға беріледі, Ол оны періштеге тапсырады, періште оны адамға жеткізеді, ал адам өз кезегінде оны шіркеулерге жолдайды. Байланыс үдерісінің әрбір сатысы қасиетті әрі киелі, және сол қастерленген киелілік пайғамбарлық межелерде Мәсіхтің не Өз кейпінде, не періште, адам немесе хабар арқылы көрінуімен бейнеленеді. Ол белгілі бір межеде Өзін тікелей байланыстырып көрсеткенде, бұл — “march”, яғни “кейіп көрініс аяны”.

Иса Мәсіхтің аян етілуі: Құдай Оны жақында жүзеге асуға тиісті нәрселерді құлдарына көрсету үшін Оған берді; әрі Ол мұны Өз періштесін жіберіп, оны құлы Жоханға білдірді. Ол Құдай сөзін, Иса Мәсіхтің куәлігін және көргендерінің бәрін куәландырды. Осы пайғамбарлықтың сөздерін оқитын адам да, оны тыңдап, онда жазылғандарды сақтайтындар да бақытты; өйткені уақыт жақын. ... Сонда ол маған былай деді: «Осы кітаптағы пайғамбарлық сөздерді мөрлеме, өйткені уақыт жақын. Әділетсіз әділетсіздігін әрі қарай істей берсін; лас адам әлі де ластана берсін; әділ адам әлі де әділдік ете берсін; қасиетті адам әлі де қасиетті бола берсін». Аян 1:1–3; 22:10, 11.

Сегізінші тарауда “chazon” — “аян” деп аударылатын өзге еврей сөзі. “Көрініске” қатысты айтқанда, “marah” аяны бір жолбелгіні айқындайды, ал “chazon” аяны бір пайғамбарлық кезеңді айқындайды. Сегізінші тарауда “аян” деп аударылған осы екі сөзде құдайлық симметрия бар: бұл тұрғыдан алғанда, Даниял еврейдің “mareh” сөзін оның әйел тектегі “marah” түрінде де қолданады. “Chazon”-ға келсек, Даниял оны екі түрде білдіреді, бірақ еркектік және әйелдік қарама-қарсылық арқылы емес, бір мағынаны білдіретін екі сөз арқылы; алайда мұны істеу арқылы олар мағынаны еселеп кеңейтеді.

«Chazon» — аянды, немесе тәуіп сөзді, немесе пайғамбарлықты білдіреді; ал ағылшын тілінде не «matter», не «thing» деп аударылатын сөз — «dabar» деген еврей сөзі, оның мағынасы «сөз». «Chazon» аянының Даниялда «dabar» сөзі арқылы да берілетіні түсінілгенде, екеуі бірігіп Құдай Сөзінің пайғамбарлық хабарларын білдіреді. Даниял әрдайым «dabar» немесе «chazon»-ды «mareh»-ке қарама-қарсы қояды. Пайғамбарлық деңгейде қарастырғанда, «dabar» мен «chazon» арқылы бейнеленген «Құдай Сөзінің пайғамбарлық хабарлары» Мәсіхтің келбетінің «marah» аянымен бірге алынғанда, сонда сенде Құдай Сөзінің пайғамбарлық тарихының киелі межелік белгілері болады. Ал егер сен Даниялдағы аян мағыналарының қатарына «mareh» сөзінің әйел тектегі тұлғасы — «marah»-ты қоссан, онда сенде сенім арқылы ақталудың айна тәрізді аяны болады.

Даниялдың кітабының соңғы үш тарауында бейнеленген соңғы аянында, Даниял соңғы күндердегі «Құдай Сөзінің» «пайғамбарлық аяндарын» және жүз қырық төрт мыңдықтардың реформаторлық қозғалысын құрайтын қасиетті межелердің киелілігін түсінетін бір халықты бейнелейді, өйткені олар Оның қасиетті пайғамбарлық Сөзінде Токты қайда барса, соңынан еріп баратындар. Олар Токтының соңынан ергенде, Ол оларды Даниял 10:7-дегі айна іспетті аянға алып барады, онда олар не мәңгілікке жерленетін адасудың астына жасырыну үшін қашады, не топырақта кішірейіп, ақталып, соңғы күндердің пайғамбарлық хабарын беруге күш-қуат алады.

Жәбірейіл Даниялға «сөзді» де, «аянды» да «түсінуді» бұйырады. «Түсіну» деп аударылған еврей сөзі «ой жүзінде айырмашылық жасау» дегенді білдіреді. Қымбатты оқырман, сіз бен мені бейнелейтін Даниялға «сөз» бен «аянның» арасындағы айырмашылық пен өзгешелікті түсіну бұйырылды. Chazon аяны пайғамбарлық тарихтың сыртқы желісін білдіреді, ал mareh аяны Мәсіхтің көрінісін білдіреді. «Сөз» де, «нәрсе» де — еврейдің «dabar» сөзі, оның мағынасы — сөз. Иса — «dabar», өйткені Ол — Сөз. «Нәрсе» мен «сөз», екеуі де «dabar» бола отырып, көрініс аянымен байланысты түрде ұсынылады.

Dabar, яғни іс пен нәрсе, сегізінші тараудағы chazon көрінісі де болып табылады және ол пайғамбарлық тарихтың көрінісін бейнелейді. Сол бейнелеулердің әрқайсысы (chazon, dabar, іс және нәрсе) пайғамбарлықтың сыртқы желісін айқындайды, ал mareh мен оның marah түріндегі әйелдік көрінісі пайғамбарлықтың ішкі желісін білдіреді. Даниялдың оныншы тарауының бірінші аятында бейнеленген Құдайдың ақырзамандық халқы пайғамбарлық тарихтың ішкі де, сыртқы да желілерін түсінеді. Аян кітабында ішкі желі жеті қауым арқылы, ал сыртқы желі жеті мөр арқылы бейнеленген.

Даниял жиырма бір күндік оразадан кейін Мәсіхтің көрінісін көргенде, ол mareh аянының әйелдік өрнегін көрді. Mareh — «сыртқы көрініс», ал Даниял Мәсіхті көргенде, ол «marah» аянын көрді; әрі mareh «сыртқы көрініс» дегенді білдіргенімен, сол сөздің әйелдік түрі «айна» дегенді білдіреді. Уайт ханым бізге Даниял көрген аяның Жохан көрген аян екенін хабарлайды, ал Жохан бұл аянды Мәсіх көктегі киелі үйде болған кезде көрді.

Жәбірейілдің келуі кезінде Даниял пайғамбар одан әрі нұсқау қабылдай алмады; бірақ бірнеше жылдан кейін, әлі толық түсіндірілмеген мәселелер туралы көбірек білуді қалап, ол тағы да Құдайдан нұр мен даналық іздеуге бел буды. «Сол күндері мен, Даниял, тұп-тура үш апта бойы қайғырдым. Тәтті нан жеген жоқпын, аузыма ет те, шарап та тиген жоқ, мүлде май да жаққан жоқпын... Сонда мен көзімді көтеріп карадым, міне, зығыр киім киген, белі Уфаздың асыл алтынымен буылған бір адамды көрдім. Оның денесі хризолиттей еді, жүзі найзағайдың көрінісіндей, көздері от шамдарындай, қолдары мен аяқтары жылтыратылған жездей жарқырап тұрды, ал сөздерінің дауысы қалың көпшіліктің даусындай еді».

«Даниялға Құдай Ұлының Өзі келіп көрінді. Бұл сипаттама Мәсіх Жоханға Патмос аралында ашылған кезде берілген сипаттамаға ұқсас. Енді Иеміз Даниялға ақырғы күндерде не болатынын үйрету үшін басқа бір көктегі елшімен бірге келеді. Бұл білім бізге, дүниенің ақыры жеткендерге, Даниялға беріліп, аян арқылы жазылып қалдырылды.

«Әлемнің Құтқарушысы ашып берген ұлы ақиқаттар шындықты жасырын қазына іздегендей іздейтіндер үшін берілген. Даниял жасы ұлғайған адам еді. Оның өмірі пұтқа табынушы сарайының арбауларының ортасында өтті, санасы ұлы бір империяның істерімен ауырлаған еді; дегенмен ол осының бәрінен бұрылып, Құдайдың алдында жанын қорлап, Ең Жоғарғы Иенің ниеттері туралы білім іздейді. Оның жалбарынуларына жауап ретінде көктегі сарайлардан соңғы күндерде өмір сүретіндер үшін нұр берілді. Ендеше, Аспаннан бізге жеткізілген ақиқаттарды ұғынуымыз үшін Құдай біздің түсінігімізді ашсын деп, біз Құдайды қандай зор ықыласпен іздеуіміз керек». Review and Herald, February 8, 1881.

144 000

Даниял «нәрсені» де, «аянды» да түсінеді, әрі ол Даниял деп те, Белтешазар деп те аталады. Пайғамбарлықта есімнің өзгеруі келісімдік қатынасты білдіреді; сондықтан Даниял ғибадатханадағы Мәсіхтің аянымен сыналатын, жүз қырық төрт мыңнан тұратын ақырғы келісім халқын бейнелейді. Сол сынақ құлшылық етушілердің екі тобының арасын ажыратады.

Сол көріністі жалғыз мен, Даниял, көрдім; менімен бірге болған адамдар ол көріністі көрген жоқ; бірақ олардың үстіне қатты діріл түсті, сондықтан олар тығылу үшін қашып кетті. Даниял 10:7.

Даниял Құдайдың соңғы күндердегі халқымен байланысты екінші әрі ғибадатхана сынағын тікелей айқындап отыр; бұл сынақтың негізі — көктегі қасиетті орында Мәсіхті көру.

Жетінші аяттағы аян *march* аянының әйел тегі түрі болып табылады және *marah* аяны ретінде берілген. Егер сіз Мәсіхтің ғибадатханаға қатысты аянына Даниялдың жауабындай жауап берсеңіз, пайғамбарлық «нәрсе» мен пайғамбарлық «аян» сізге «ашылады».

Егер сен Мәсіхтің нақ сол ғибадатхана туралы көрінісіне қашып барып жасырыну арқылы жауап берсең, мәңгілік қараңғылыққа кіресің. Мәңгілік Ізгі хабардың үш сатысындағы екінші сынақ болып табылатын ғибадатхана сынағының алдында бірінші әрі іргелі сынақ тұрады. Іргетастарды сынайтын сұрақ Даниял кітабының он бірінші тарауының он төртінші аятында бейнеленген; онда Рим «халықның қарақшылары» ретінде көрсетіліп, сол «көріністі» орнатады.

Уақыт таяп қалды

2020 жылғы 18 шілдедегі түңілуден кейін үш жарым күн өткен соң, 2023 жылғы 31 желтоқсанда Иса Мәсіхтің аяны ашыла бастады, өйткені «уақыт таяп қалған еді».

Осы пайғамбарлықтың сөздерін оқитын және оны еститіндер, әрі онда жазылғандарды сақтайтындар бақытты, өйткені уақыт жақын. ... Сонда ол маған: «Осы кітаптағы пайғамбарлық сөздерді мөрлеме, өйткені уақыт жақын»,— деді. Аян 1:3; 22:10.

Иса Мәсіхтің Аянын ашып, мөрінен босатылуын айқындайтын «уақыт» Аян кітабының басында аталады, ал кітаптың соңында сол бірдей жариялау әліпби басындағы мәлімдемеге соңғы мәлімдемені қосады.

Иса Мәсіхтің аяны рақым мерзімі жабылардың дәл алдында мөрінен ашылады. Жиырма бір күндік оразадан кейінгі жиырма екінші күні Даниялға «нәрсе» ашылды; ол сондай-ақ «іс» те, сондай-ақ дабар, яғни Сөз де, сондай-ақ аспандық Бас Дін қызметкерін Ең Қасиетті Орында көрген кезде айнадай көрініс — *marah* арқылы бастан кешірген сыртқы пайғамбарлық тарихтың *chazon* аяны да болып табылады.

Даниял айнадай көріністің тәжірибесіне ие болғандарды, сондай-ақ Мәсіхтің пайғамбарлық көріністерін де, хазон көрінісімен бейнеленген сыртқы тарихты да түсінетіндерді білдіреді. Марах көрінісі Мәсіхті пайғамбарлық жолбелгі ретінде білдіреді, ал сол сөздің әйел тегі Құдайдың ұлылығына қарау арқылы туындайтын тәжірибені білдіреді; бұл тәжірибе Даниял, Жохан, Ишая, Уайт әпке және басқа пайғамбарлар арқылы бейнеленген.

Осы деңгейде *chazon* сыртқы аяны іргетастық сынақты білдіреді, ал оқиғалардың пайғамбарлық тізбегіндегі Мәсіхтің көріністеріне қатысты *march* аяны — ғибадатхана сынағы. Мәсіх сенің өз Қасиеттілердің Қасиеттісінің ішінде көрінді ме? Құдайлық пен адамдық дәл сол жерде біріктіріледі. Бұл — сынақ мерзімі айқындаушы сынақта жабылардан бұрын өтуге тиіс сынақ. Мінезді айқын көрсететін сол айқындаушы сынақ — *marah* айна тәрізді аян.

2023 жылғы 31 желтоқсанда он төртінші аяттағы «халықның қарақшылары» жөніндегі іргетастың сыртқы сынағы басталды, ал қазіргі папа 2025 жылғы 8 мамырда таққа отырғызылған кезде он төртінші аяттың «көрінісі» орнықты. Іргетастық сынақ ғибадатхана

сынағына өтті. 2025 жылғы 9 мамырдан бері ғибадатхана сынағы жүріп жатыр. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы екі куәгердің қайта тірілуі Аян кітабының он бірінші тарауының он бірінші аятында бейнеленген еді, ал сол күні басталған қайта тірілу 2014 жылы басталып, 2022 жылы күшейген Украина соғысының кезеңінің ішінде жүзеге асты. Пайғамбарлықтың сыртқы және ішкі желілері сол тарихта тоғысты. 2023 жылғы 31 желтоқсанда іргетас қалау ісі жүріп жатты; бұл іс 1798 жылдан 1840 жылға дейінгі тарихпен, сондай-ақ 1840 жылдан 1844 жылға дейінгі тарихпен, әрі 1844 жылғы 19 сәуірден 1844 жылғы 22 қазанға дейінгі кезеңмен бейнеленген еді.

Даниял кітабының он бірінші тарауының он бірінші аяты тарихта пайғамбарлықтың сыртқы желісі ретінде көрініп, Аян кітабының он бірінші тарауының ішкі желісі болып табылатын дәл сол тарихпен байланыстырылды. 2014 жылы б.з.д. 217 жылғы Рафия шайқасында бейнеленгендей, Украина соғысы басталды. 2015 жылы Даниял кітабының он бірінші тарауының екінші аятындағы төртінші әрі әлдеқайда бай патша орнынан тұрып, президент лауазымына түсу ниетін жариялады. Бұл мәлімдеме Грекия патшалығы ретінде бейнеленген, айдаһарлық ойдағы жаһанданушыларды қаһарландырды.

Аян кітабының он бірінші тарауының он бірінші аяты 2023 жылғы 31 желтоқсанды екі куәгердің қайта тірілген нүктесі ретінде айқындады. Сонда 2020 жылғы 18 шілдеден 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезең пайғамбарлық «шөл» ретінде түсінілді. «Шөл кезеңінің» соңында 2023 жылғы шілдеде бір дауыс жар сала бастады, содан кейін Нэшвиллге қатысты орындалмай қалған болжамнан кейін, 2020 жылғы 18 шілдеден дәл бірі мың екі жүз алпыс күн өткен соң, Яһуда руының Арыстаны Өзінің пайғамбарлық Сөзінің мөрлерін аша бастады. Құдайдың пайғамбарлық Сөзінің мөрлерінің ашылуы әрдайым Даниял он екіде баяндалғандай үш сатылы сынақ үдерісін туындатады.

Көптеген адамдар тазартылады, ағартылады және сыналады; ал зұлымдар зұлымдық жасай береді; әрі зұлымдардың ешқайсысы түсінбейді; ал даналар түсінеді. Даниял 12:10.

Аян кітабының он тоғызыншы тарауында қалыңдық өзін әзірлейді, содан кейін оған ақ киім беріледі. Сол ақ киімдер қалыңдықтың дайын екенін білдіреді, әрі бұл көктің терезелері ашылған кезде, Аян кітабының он тоғызыншы тарауында жүзеге асады. Қалыңдық Мәсіхтің әділдігінің киімімен ағартылмас бұрын, әуелі тазартылады.

2023 жылғы 31 желтоқсанда іргетастардың сыналуы таза болғысы келетіндерді тазартып алу үшін басталды. Сол тазарту білімнің артуы арқылы жүзеге асады, өйткені Яһуда руының Арыстаны сол кезде Өзі туралы соңғы аянды ашуды бастады. Сол аянға Оның қалануы мүмкін жалғыз іргетас екендігі де кіреді. Римнің «сенің халқыңның қарақшылары» екенін айқындайтын іргелі ақиқатты теріске шығару — қалануы мүмкін жалғыз іргетасты теріске шығару.

2023 жылғы 31 желтоқсанда бірден екі топтың бөлінуін тудырған сынақ үдерісі басталды. Яһуда руының Арыстаны енді он төртінші аяттың тарихи орындалуы 2025 жылғы 8 мамыр болғанын ашты, әрі осылай ете отырып, Ол Римді пайғамбарлықтың сыртқы көрінісін

белгілейтін нышан ретінде Миллердің айқындауын қуаттады. Трамп 2024 жылы қайта оралғанда, ол Даниялдың он бірінші тарауының он үшінші аятын орындады, ал келесі аятта, Рим папасы Леоның сайлануымен, біз 2025 жылды белгілейміз. Трамп та, оның антихристiк сыңары да 2025 жылы таққа отырғызылды.

Бұл қозғалыста біз айқындайтын мерзiмдер, шын мәнінде, қасиеттелген кейiнгі көзқарас болып табылады. Біз ақырзаман уақытын 1989 жыл деп айқындаймыз, содан кейін хабардың ресмиленуі 1996 жылы болды. 11 қыркүйекте ресмиленген хабарға күш берiлдi. 2012 жылы Хабақұқтың кестелерінің таныстырылуында және 2013 жылдың қаңтарында аяқтала отырып, іргетастар қаланды.

2020 жылғы 18 шiлдеде алғашқы түңілу келдi, содан кейін 2023 жылғы шiлдеде айдалада жар салған бiр дауыс естiле бастады, ал 2023 жылғы 31 желтоқсанда Иса Мәсiхтің Аян кітабының мөрiнiң ашылуы басталып, алғашқы сыртқы іргелі сынақ басталды.

2025 жылғы 8 мамырда ғибадатхананың екiнші ішкі сынағы басталды. Үшiнші шешуші сынақ дәл алда тұр. Сол жерде жанның бiрiнші және сыртқы сынақпен бейнеленген хабардың майына, сондай-ақ екiнші ішкі сынақтың ілеспе майына ие екендігі айқын көрiнетiн болады. Бұл сынақтар алдымен сыртқыны, содан кейін ішкіні, ал одан кейін тәжірибені бiлдiреді.

Ішкі пайғамбарлық желісі мен жаңа ғана келтiрген алдыңғы межелерден тұрады. Сол межелердiң әрқайсысы Миллериттер тарихындағы соған дәлме-дәл сәйкес межелермен үйлеседі. Ақырзаманның уақыты ретiндегі 1798 жыл ақырзаманның уақыты болып табылатын 1989 жылға сәйкес келеді. Сол жерде Яһуда руының Арыстаны Өз Сөзін ашты, өйткені Ол — Сөздiң Өзі. Адвентизм Еробоғамның іргетастық бүлігiнде мойынсұнбаған пайғамбардың рөлiн Бетелдегі өтiрiкші пайғамбармен бiрге ас ішу үшiн қайта оралу арқылы орындағанда, олар Уильям Миллердiң жетi уақытты айқындауына қарсы қолданылған құлаған протестантизмнің уәждеріне қайта оралды. Осы себептен олар 1863 жылдың бiрiнші және екiнші перiштелердiң альфа қозғалысы үшiн соңғы меже екенiн толықтай, тiптi мүлде де, түсiнбейдi.

Осы себептi олардың үшiн оның 126 жыл болуы ештеңені бiлдiрмейдi; бұл — 1 260-тың нышаны, 1863 жылдан ақырзаман уақытына, 1989 жылға дейiн созылатын «шөлдiң» нышаны. Қырық жылдың соңында Ешуа қозғалысты Уәде етiлген жерге бастады. 1989 жылы Иеміз Өзiнiң омега қозғалысын 1863 жылдан 1989 жылға дейiнгі «шөлден» алып шығу ісiн бастады; дәл сол сияқты, Ол альфа қозғалысын 538 жылдан 1798 жылға дейiнгі «шөлден» алып шыққан еді.

1989 жылы Даниял кітабының соңғы үш тарауын бейнелейтiн Хиддекел өзенінің аяны ашылды; бұл, Даниялдың 7, 8 және 9-тарауларын бейнелейтiн Улай өзенінің аяны 1798 жылы ашылғаны сияқты. Кинг Джеймс аудармасындағы Киелі кітап жарияланғаннан кейін екi жүз жиырма жыл өткен соң, Уильям Миллер Улай аянына негiзделген өз хабарын алғаш рет жариялап, сол арқылы оны 1831 жылы ресми түрде қалыптастырды; дәл сол сияқты, Хиддекел туралы хабар да алғаш рет 1996 жылы, 1776 жылдан — Құрама Штаттардың

даңқты елінің туған жылынан — екі жүз жиырма жыл өткен соң жарияланды.

Киелі Жазбаның King James нұсқасынан екі жүз жиырма жыл өткен соң Миллердің осы хабарды ресми түрде тұжырымдауы Уильям Миллерді жаңғыру мен реформацияны жүзеге асыру үшін Киелі кітаптың, яғни Ескі және Жаңа Өсиеттердің, пайғамбарлықтарын қолданған ең алғашқы қасиетті хабаршы ретінде айқындайды. Киелі кітап — Құдайлық, әрі ол екі жүз жиырма жылдан кейін адамзатпен байланысып, Ұлай хабарын тудырды.

Иса — Альфа мен Омега, әрі Ол — Құдайдың Сөзі; сондықтан 1611 жылы King James Version of the Bible-дың жариялануы Исаны әрі 1611 жылы, әрі 1831 жылы орналастырады. Мәсіх ақыр заман кезінде Яһуда руынан шыққан Арыстан ретінде көрінеді, ал хабар ресмилендірілген кезде Ол — Альфа мен Омега және Сөз. Миллердің бастауға қатысы басталу мен аяқталудың екеуі де хабардың жариялануына екпін түсіретіні арқылы танылады. 1776 жылдан 1996 жылға дейінгі аралық та, өзгеше болғанымен, сол сипаттарды көрсетеді.

Хиддекелдің хабары — Даниял 11-тараудың қырық бірінші аятында баяндалғандай, Америка Құрама Штаттарындағы жексенбілік заң туралы хабар. 1776 жыл және Тәуелсіздік декларациясының жариялануы Құдайдың қамқорлығымен, әдейі емес, «Ақырзаман уақыты» деп аталған басылымның жариялануымен аяқталған екі жүз жиырма жылдық кезеңнің басталу нүктесін білдіреді. Сол 1996 жылы бізге Future for America деген атауы бар қызмет корпорациясы берілді. Даңқты жердің, яғни Америка Құрама Штаттарының, хабары пайғамбарлықтың басталуы мен аяқталуы арасындағы тікелей байланыспен ресімделді. Миллершілдер тарихындағы әрбір негізгі межелік белгі он қыз туралы астарлы әңгіменің жетекші үлгісі бойынша қайталанды. Екі жүз жиырма жылдық кезеңнің екеуінің де басы мен соңы басылыммен белгіленген.

Миллердің хабары мен әдіснамасы екінші қасіретке қатысты исламның орындалуы арқылы расталып, қуаттандырылды. Хабарды қуаттандыру үшін Иеміз қолданған нәрсе — Миллердің «бір күн — бір жыл» қағидасы болды; әрі Аян кітабының он сегізінші тарауындағы періштенің түсуі Аян кітабының оныншы тарауында бейнеленгендей, 1840 жылғы 11 тамызда жасаған түсуін қайталаған 9/11-де хабар мен әдіснаманы қуаттандырған қағида да сол болды. Бұл екі періште Мәсіхтің періште кейпіндегі пайғамбарлық көрінісін білдіреді. 1840 жылғы 11 тамыз қозғалысы үшін «бір күн — бір жыл» қағидасы қандай іргелі болса, 9/11 қозғалысы үшін де сондай іргелі қағида — миллериттік тарихтың жүз қырық төрт мыңның тарихында қайталанатыны.

Исламның үшінші қасіретіне қатысты бір пайғамбарлықтың орындалуы, альфа дәуіріндегі бірінші және екінші періштелер тарихында орын алған Исламның бірінші және екінші қасіреттеріне қатысты бір пайғамбарлықтың орындалуымен үйлесім таба отырып, омега мен үшінші періштенің тарихында келген кезде, Миллерит тарихының жүз қырық төрт мыңның тарихында қайталанатыны туралы қағида, Аян 9-тараудағы бірінші және екінші қасіреттермен байланысты Миллердің «бір күн — бір жыл» қағидасы қаншалықты берік расталған болса, соншалықты берік расталды. Аян 9:15-те баяндалған үш жүз тоқсан бір

жыл және он бес күнге қатысты уақыт пайғамбарлығын білетін кейбіреулер менің алдыңғы ойымды түсінбей қалуы мүмкін. Түсіндіріп өтейін.

Бірінші және екінші қасірет бірінші және екінші періштелердің тарихымен сәйкес келеді, ал үшінші қасіреттің тарихы үшінші періштенің тарихымен сәйкес келеді. Мұндағы түйін мынада: екінші қасіреттің тарихында көрсетілген үш жүз тоқсан бір жыл және он бес күннің басталу нүктесі бірінші қасіреттің тарихында табылады. Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы бірінші қасіреттің тарихында жүз елу жылдық бір пайғамбарлық бар, және сол пайғамбарлық кезең аяқталатын күні үш жүз тоқсан бір жыл және он бес күндік пайғамбарлық басталады. Бұл екі пайғамбарлық бірінші және екінші қасіреттерді тікелей байланыстырады, сондықтан бір күн бір жыл қағидасына негізделіп Ислам туралы пайғамбарлық алдын ала айтылғанда, ол пайғамбарлық Исламның бірінші және екінші қасіреттері туралы пайғамбарлық болды; бұл — бірінші және екінші періштелердің тарихында Миллердің әдіснамасы мен хабарын растаған хабар.

Сол тарих 1844 жылғы 22 қазанда аяқталған кезде, жетінші керней тартыла бастады, ал жетінші керней — әрі үшінші қасірет, әрі Құдайға тән құпия, яғни сендердің іштеріндегі Мәсіх, ұлылықтың үміті. Бұл керней — сыртқы ескерту хабары да, ішкі ескерту хабары да. Осы себепті 2 520 жылдық пайғамбарлық жердің жетінші жылғы тынығуымен байланысты, оған мерейтой да кіреді. 1844 жылғы 22 қазанда жетінші керней 2 520 жылдық және 2 300 жылдық пайғамбарлықтардың орындалуы ретінде тартыла бастады.

Бірақ жетінші періштенің даусы шығатын күндерде, ол керней тарта бастағанда, Құдайдың құпиясы Оның құлдары — пайғамбарларына жариялағанындай, аяқталады. Аян 10:7.

1844 жылғы 22 қазан — Татуласу күні еді, әрі мерейтойлық керней Татуласу күні тартылуға тиіс болатын. Сол уақыттан бері біз үшінші періштенің тарихында, сондай-ақ үшінші қасіретте, яғни жетінші кернейдің дәуірінде өмір сүріп келеміз. 1840 жылғы 11 тамызда Аян кітабының оныншы тарауындағы күдіретті періште, Аян кітабының он сегізінші тарауындағы періште 9/11-де істегеніндей, жерді өз даңқымен нұрландыру үшін төмен түсті.

2012 жылы және 2013 жылдың қаңтарына қарай «Хабақұқтың кестелері» деп аталатын топтама дайындалып, 1842 жылдың мамырында 1843 жылғы пионерлік кестенің жариялануымен сәйкестендірілді. Осыдан кейін қозғалыстың іргетастары қаланды, мейлі ол бірінші және екінші періштенің альфа-қозғалысы болсын, не үшінші періштенің қозғалысы болсын, Хабақұқтың екі кестесі тарих пен хабарға тоғыстырылды. 2020 жылғы 18 шілдедегі орындалмай қалған болжам 1844 жылғы 19 сәуірмен параллель болды, ал астарлы әңгімедегі кідіріс уақыты жүріп жатқан еді.

1 260 күндік шөл кезеңі 2023 жылғы 31 желтоқсандағы мөрдің ашылуымен аяқталды. Мәсіхтің Өз ғибадатханасын, Уайт қарындастың атауынша, оның қаскөйлікпен қорлануынан екі рет тазартқанын есте ұстаған игі. Ол мұны Өз қызметінің басында да, соңында да жасады; осылайша бұл екі тазарту альфа мен омега тазартуына айналды.

Уайт ханым бірінші ғибадатхананың тазартылуын 9/11-мен және өзі Аян кітабының он сегізінші тарауының алғашқы үш аяты деп айқындайтын бірінші дауыспен анық түрде байланыстырады. Содан кейін ол төртінші аяттағы «басқа дауысты» ғибадатхананың екінші тазартылуы, сондай-ақ жексенбілік заң деп айқындайды. 1844 жылғы 19 сәуір Миллершілер үшін ғибадатхананың бірінші тазартылуы болды, ал 1844 жылғы 22 қазан — екіншісі. 1798 жылдан 1844 жылға дейінгі қырық алты жылдың ішінде Миллершілердің ғибадатханасы тұрғызылды, ал Миллершілер ғибадатханасының тұрғызылуының фракталы екі түңілу тарихынан табылады; олардың екеуі де ғибадатхананың тазартылуын бейнелейді. Бұл тарих ғибадатхана туралы.

2020 жылғы 18 шілдеден 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейін қыздар кідіріс уақытында ұйықтады. Олар оянғанда, іргетасты қалап, ғибадатхананы көтеру жөніндегі өз жауапкершіліктеріне оянады. Сол уақыттан бері Мәсіх Яһуда руының Арыстаны ретінде пайғамбарлық нұрды ашып келеді, ал ашылған пайғамбарлық нұр әрдайым үш сатылы сыналу үдерісін туғызады; ол ақырында мінез-құлық қалыптастырылмай, қайта айқындалатын лакмус сынағымен аяқталады. Лакмус сынағында адал қыздар Қасиетті Рухтың Құдай халқының арасында Құдайдың құдіретінің бұрын-сонды жазылып қалдырылған қандай да бір көрінісінен де асып түсетін төгілуін қабылдайды. Бұрын ешқашан куә етілмеген нұрдың артуы болады. Осыны ескере отырып, мен Миллершілер тарихының жүз қырық төрт мыңның тарихымен параллелін қуаттайтын тағы бір тарихи желіні ұсынамын.

Ал сен, уа, Даниял, осы сөздерді жап та, кітапты ақырзаман уақытына дейін мөрлеп қой: көп адам ары-бері жүгірер, әрі білім артар. Сонда ол: «Өз жолыңмен жүр, Даниял, өйткені бұл сөздер ақырзаман уақытына дейін жабық әрі мөрленген»,— деді. Көп адам тазартылады, ағартылады және сыналады; ал зұлымдар зұлымдық істерін жалғастыра; зұлымдардың ешқайсысы түсінбес, бірақ данышпандар түсінер. Даниял 12:4, 9, 10.

Бұл мәселелерді келесі мақалада жалғастырамыз.

Біртұтастық

Илон Маск 2026 жылғы 21 ақпанда «біз қазір “сингулярлық” жағдайында тұрмыз» деп мәлімдеді.

Технологиялық сингулярлық

Технологиялық сингулярлық (көбіне жай ғана «сингулярлық» деп аталады) — технологиялық прогресс, негізінен жасанды интеллекттің ықпалымен, соншалықты шапшаң әрі қуатты болып, адамзаттың бақылауы мен түсінігінен тыс үдей түсетін, соның салдарынан адамзат өркениетінде болжауға келмейтін әрі терең өзгерістер туындайтын болашақтағы гипотетикалық уақыт нүктесі. Бұл ұғымның өзекті мәні — интеллект жарылысы: біз ең ақылды адамдардың өзінен де ақылды ЖИ жүйесін (көбіне Жасанды аскыниинтеллект немесе ASI деп аталады) жасаған сәттен бастап, сол жүйе өзін қайта жобалап, жетілдіруді кез келген адам тобының қолынан келетіннен де жылдамырақ жүзеге

асыра алады. Соның нәтижесінде, аса қысқа уақыт аралықтарында (күндер -> сағаттар -> минуттар) қабілет қайта-қайта екі еселеніп отыратын рекурсивті өзін-өзі жетілдіру циклі пайда болады; бұл кейінгі дамуларды жарылғыш сипатқа жеткізіп, «сингулярлыққа дейінгі адамдардың» оларды мәнді түрде болжауын да, бағыттауын да мүмкін емес етеді. «Сингулярлық» термині физика мен математикадан алынған; ол салаларда «қара құрдымда» сингулярлық — тартылыс шексіз болатын және қазіргі физика заңдары бұзылатын нүкте, сондықтан оқиғалар көкжиегінен арғы жағында не болатынын біз көре де, болжай да алмаймыз.

Сол сияқты, технологиялық сингулярлық тарихтағы «оқиғалар көкжиегі» ретінде қарастырылады: біз сол нүктеге дейінгі үрдістерді болжай аламыз, бірақ одан арғы болашақ жетілдірілмеген адам санасы үшін бұлыңғыр болып қалады.

Қысқаша тарих және негізгі ойшылдар

1950-жылдар — Алғашқы тұқымдар математик Джон фон Нейманның (технологиялық өзгерістің үдей түсуі туралы айтқан) еңбектерінде және математик әрі криптолог И. Дж. Гудтың еңбектерінде көріне бастайды (ол 1965 жылы машиналар өзінен де жақсырақ машиналарды құрастыра бастаған сәтте «интеллект жарылысы» болатынын сипаттаған).

1993 жыл — компьютер ғалымы әрі ғылыми-фантастикалық жазушы Вернор Винджи өзінің «The Coming Technological Singularity» атты эссесінде осы заманғы тұжырымдаманы кеңінен танытты. Ол 2005–2030 жылдар аралығында адамнан тыс асқан интеллектіні жасайтынымызды, содан кейін «адамзат дәуірі» аяқталатынын болжады (яғни, көмексіз адамдар енді үстем интеллект болмайды деген мағынада).

2005 жыл — өнертапқыш/футурист Рэй Курцвейл бұл идеяны өзінің *The Singularity Is Near* атты кітабы арқылы кең жұртшылықтың назарына ұсынды. Ол сингулярлық шамамен 2045 жылы келеді деп пайымдайды; бұған есептеу қуатының экспоненциалды өсуі (оның «Жеделдетілетін қайтарымдар заңы» бойынша), нанотехнология, биотехнология және ми-компьютер интерфейстері түрткі болады. Ол бұл уақыт межесін дәйекті түрде сақтап келеді, жуырда AGI үшін 2029 жылды және сингулярлық үшін ~2045 жылды қайтадан растады.

Уақыт кестесіне қатысты болжамдар (2026 жылдың басындағы жағдай бойынша)

Болжамдар соңғы бірнеше жылда ірі тілдік модельдердің, пайымдау жүйелерінің және ауқымдау заңдарының айрықша жедел ілгерілеуіне байланысты едәуір қысқарды: Ең батыл / жақын мерзімдегі көзқарастар (2026–2027): Жасанды интеллект саласындағы кейбір көрнекті көшбасшылар (мысалы, Anthropic-тегі Дарио Амодеи, Илон Маск) суперсаналылықтың немесе сингулярлықтың басталуына түрткі болатын соған қызметтік тұрғыдан барабар нәрсенің 2026 жылдың өзінде-ақ не 1–3 жыл ішінде келуі мүмкін екенін жұртшылық алдында мәлімдеді.

Сарапшылардың медианалық сауалнамалары толық суперинтеллект/сингулярлықтың мерзімін әлі де 2040–2050 жылдар шамасына топтастырады.

Мүмкін болатын нәтижелердің екі қостары

Утопиялық / оптимистік -> түбегейлі молшылық, ауру мен кедейліктің жойылуы, сананы цифрлық ортаға көшіру немесе наномедицина арқылы іс жүзіндегі өлместік, адамзаттың ЖИ-мен бірігуі (трансгуманизм), бұған дейін шешілмейтін болып келген ғылыми мәселелерді бірнеше минуттың ішінде шешу.

Дистопиялық / пессимистік -> адамның ерік-құзыреті мен бақылауын жоғалту, сәйкессіздік (AI адамзаттық құндылықтарға кереғар не оларға қастас мақсаттарды көздейді), экономикалық және әлеуметтік күйреу, тіпті адамзат үшін экзистенциялық қатерлер.

Сингулярлық жай ғана «өте дамыған жасанды интеллект» емес; ол — технологиялық эволюция биологиялық/адамдық жылдамдық шектеулерінен босап шығып, автономды, тоқтаусыз үдеріске айналатын сәт. Мұның 2026 жылы, 2030 жылы, 2045 жылы бола ма, әлде ешқашан болмай ма — оған қарамастан, ол қазіргі таңда адамзат тарихындағы салдары ең ауқымды ашық мәселелердің бірі болып қала береді.

Ақырзаман уақыты – 1989

Желілік Әлем Басталады

Оқшауланған есептеуден байланысқан есептеуге көшу. Тим Бернерс-Ли CERN-де World Wide Web-ті ұсынады (1989). Коммерциялық нейрондық желілер жөніндегі зерттеулер кеңейеді (әскери + академиялық қолдану), Intel 80486 шығарылады — дербес есептеу қуаты күрт артады, ARPANET қазіргі заманғы Интернетке айналатын бағытқа көшеді. Бұған дейін есептеу қуатты болғанымен, көбіне оқшауланған күйде еді. 1989 жылдан кейін есептеу желіге бағдарланған сипатқа ие болады. 1989 жылғы нейрондық желілер ерте кезеңде болды, аппараттық шектеулерге тәуелді еді және көбіне ережелермен толықтырылған үлгілік жүйелер болатын — бірақ әскерилер мен зерттеу зертханалары нысананы айқындау, бағыттау және сигналдарды жіктеу үшін үйренетін жүйелерді әлдеқашан сынақтан өткізіп жатқан еді. Бұл кейіннен келгеннің бәрі үшін іргетастық қабат болды.

Хабар формаландырылды – 1996

Интернеттегі коммерциялық жарылыс

Веб көпшілікке ашық, коммерциялық және жаһандық сипатқа ие болады. Netscape пен браузерлік соғыстар, Amazon мен eBay онлайн-коммерцияның жұмыс істейтінін дәлелдейді. Google негізі қаланды (Стэнфордтағы BackRub ретінде, 1996), Windows 95-тің кеңінен қабылдануы тұтынушылық есептеуді жеделдетеді. 1996 жыл — Интернеттің академиялық болудан қалып, экономикалық құбылысқа айналған уақыты. 1989 жылғы инфрақұрылым енді тұтынушылық ауқымға жетеді. Dot-com дәуірі веб-сайттар туралы емес — ол бизнесті цифрландыру туралы. Бұл кезең сауданы, жарнаманы, ақпаратты табу мен коммуникация

үлгілерін өзгертті.

Хабармен Қуаттандырылған – 11 қыркүйек, 2001 жыл

Мобильді + Платформа дәуірі басталады

Бұқаралық ақпарат құралдарының цифрландырылуы + бұлттық инфрақұрылымның бастапқы қалыптасуы + үнемі қосулы кең жолақты байланыс. Apple iPod-ты шығарады (тасымалды цифрлық экожүйенің басталуы), Wikipedia іске қосылады (ұжымдық білім платформасының үлгісі), кең жолақты байланысты қабылдау қарқынды өседі, Amazon кейіннен AWS-ке айналатын нәрсені елеусіз түрде құра бастайды. 11 қыркүйектен кейінгі бақылау технологиялары орасан зор қарқынмен жеделдейді, деректерді талдау инфрақұрылымы тез өседі. Бұлттық есептеулердің, платформалық экожүйелердің, цифрлық контент үстемдігінің, үнемі байланыста болатын инфрақұрылымның бастамасы және әлеуметтік медиа мен смартфондардың негізі дәл осы жерде қаланады.

Іргетас Қаланды – Хабаққұқтың Тақталары – 2012, 2013

Терең оқытудағы серпіліс

Қазіргі заманғы жасанды интеллектінің пайда болуы

Бұл — нейрондық желілердің тәжірибелік деңгейден шығып, іс жүзінде қуатты технологияға айналған шешуші сәті; дәл осы кезең 2001 жылғы «платформа/бұлт» дәуірі мен 2023 жылғы «генеративті ЖИ» жарылысының арасындағы нақты көпір болды. 2012 жылғы қыркүйек: AlexNet (терең конволюциялық нейрондық желі) ImageNet байқауында орасан зор басымдықпен жеңіске жетіп, оған дейінгі барлық алгоритмдерді тас-талқан етеді. Бұл бір ғана оқиға ЖИ зерттеулерінде қазіргі заманғы терең оқытудың туған сәті ретінде жалпыға бірдей мойындалған. 2012 жыл: Geoffrey Hinton тобы GPU-ларда жаттықтырылған терең нейрондық желілердің иерархиялық белгілерді автоматты түрде үйрене алатынын дәлелдейді. 2013 жыл: Google Hinton-ның компаниясын (DNNresearch) сатып алады. Өнеркәсіп кенеттен терең оқытуға миллиардтаған қаржы құя бастайды. NVIDIA-ның GPU саласындағы жетістіктері (CUDA) ЖИ үшін стандартты аппараттық құралға айналады. Үлкен деректерге арналған құралдар да (Spark 1.0 2013 жылы шығарылды) осы үдеріспен қатар кемелденіп, терең оқытуға қажетті ауқымды деректер жиынтықтарын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Мерді шешу – 2023

Генеративтік ЖИ табалдырықтан асады

ЖИ көпшілікке қолжетімді, қолдануға ыңғайлы және экономикалық тұрғыдан күйреткіш ықпал ететін күшке айналады. Бұл жай ғана «жетілдірілген нейрондық желілер» емес. Бұл — ЖИ код жазатын, кескіндер жасайтын, ақыл-ой еңбегіне негізделген жұмысты автоматтандыратын, пайымдау міндеттерін ауқымдандыратын және алғаш рет ЖИ мамандандырылған болудан қалып, жалпы мақсаттағы когнитивтік құралға айналатын сәт.

2026 – Сингулярлық па?

- 1989 жыл — ақыр заманның өз уақытының мөрінің ашылуы ретінде (желілік байланыстылықтың басталуы, жаһандық білім ағынының іргетасының қалануы; КСРО-ның күйреуімен, Адвентизмнің соңғы сынақ мерзімінің жолбелгісі ретінде байланыстырылған).
- 1996 жыл — хабардың ресімделуі ретінде (коммерциялық веб ақпараттық экономиканы ауқымдандырып, сауда мен ашылуды цифрландырады).
- 2001 жыл — хабардың қуаттандырылуы ретінде (платформалар, бұлт, үнемі қолжетімділік ұжымдық, мобильді білімге арналған цифрлық экожүйенің негізін қалайды).
- 2012/2013 жылдар шынайы интеллекттің іргетасының қалануы ретінде (терең оқытудағы серпіліс машиналық түсінуді практикалық әрі ауқымданатын етті).
- 2023 жыл — мөрдін шешілу шарықтау шегі (генеративті ЖИ жалпы мақсаттағы таным шегіне өтіп, білімді жасауды және пайымдауды қолжетімді етіп, күйретуші ықпалға айналдырады).

Даму барысы көркем де үйлесімді: әрбір кезең алдыңғысының үстіне жинақтала құрылып, байланыстылық -> коммерцияландыру -> экожүйе -> интеллект -> таным бағытында ауысады.

2012/2013 жылдар — шешуші бетбұрыс нүктесі; дәл сол сәтте нейрондық желілердің иерархиялық, автоматты түрде үйренуге қабілетті екені дәлелденді (AlexNet/ImageNet-тегі жеңіс, Hinton-ның еңбегінің расталуы, GPU ауқымдауының мүмкін болуы), ал бұл 2023 жылғы генеративтік жарылысты сөзсіз етті. 2012 жылғы архитектуралық бетбұрыс болмағанда, трансформер үлгілері (2017) мен орасан ауқымда кеңею ChatGPT деңгейіндегі жалпылықты бере алмас еді.